

Sygn. akt III AUa 2714/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Aleksandra Urban
Sędziowie:	SSA Lucyna Ramlo (spr.) SSA Michał Bober
Protokolant:	sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2014 r. w Gdańsku

sprawy Wojewódzka (...) w B.

z udziałem zainteresowanych M. Z., I. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ubezpieczenie społeczne

na skutek apelacji Wojewódzkiej (...) w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 września 2013 r., sygn. akt VI U 3600/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt 1 w ten sposób, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe zainteresowanego I. P. za miesiąc listopad 2006 r. ustala na kwotę 1.464,88 (tysiąc czterysta sześćdziesiąt cztery 88/100) złotych;

II. oddala apelację w pozostałej części.

Sygn. akt III AUa 2714/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 października 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. orzekł, iż podstawę wymiaru składek za zainteresowanego I. P. podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, jako pracownika zatrudnionego u płatnika składek Wojewódzkiej (...) w B. stanowią kwoty zamieszczone w wydanej decyzji. Jako podstawę prawną decyzji organ rentowy wskazał przepis art. 4 pkt 2 lit. a w zw. z art. 8 ust.2a w zw. z art. 18 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 161, poz. 1106 ze zm.).

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła Wojewódzka (...) w B. wnosząc o jej zmianę oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w punkcie 1 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że wskazał, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe zainteresowanego I. P. wynosi 1.910,00 zł za styczeń 2006 r., 2.688,44 zł za kwiecień 2006 r., 5.536,98 zł za maj 2006 r., 3.024,74 zł za sierpień 2006 r., 2.381,88 zł za listopad 2006 r., 2.799,28 zł za czerwiec 2007 r., 2.831,68 zł za sierpień 2007 r., 3.452,55 zł za luty 2009 r., 3.285,54 zł za marzec 2009 r., 3.833,68 zł za maj 2009 r., 3.414,15 zł za lipiec 2009 r., 4.552,08 zł za wrzesień 2009 r., 5.315,24 zł za październik 2009 r., 4.460,38 zł za listopad 2009 r., a podstawa wymiaru składek na jego ubezpieczenie zdrowotne wynosi odpowiednio 1.552,64 zł, 2.185,43 zł, 2.062,31 zł, 2.458,81 zł, 1.936,23 zł, 2.359,51 zł, 2.386,82 zł, 2.979,21 zł, 2.835,09 zł, 3.308,08 zł, 2.946,07 zł, 3.927,99 zł, 4.586,52 zł, 3.848,86 zł; w punkcie 2 oddalił odwołanie w pozostałej części i w punkcie 3 zniósł wzajemnie koszty zastępstwa procesowego. Uzasadniając swoje stanowisko Sąd wskazał, iż w okresach od dnia 1 września 2005 r. do dnia 31 marca 2010 r. odwołująca zawierała z zainteresowaną M. Z. (...) z siedzibą w B. umowy w ramach, których zainteresowana zobowiązała się do świadczenia na rzecz odwołującej się usług paramedycznych przez kierowców-sanitariuszy, sanitariuszy, ratowników medycznych w zespołach wypadkowych, reanimacyjnych oraz przewozowych. W efekcie zawartych umów M. Z. działająca w imieniu firmy (...) zawierała początkowo umowy zlecenia a następnie umowy o dzieło dotyczące realizacji usług paramedycznych.

Z firmą (...) odwołująca rozliczała się na podstawie wystawionych faktur, gdzie podana była ilość przepracowanych godzin oraz rodzaj świadczonej usługi - ilość przepracowanych godzin była konfrontowana z grafikiem dyżurów. Umowy z firmą (...) były zawierane w drodze konkursów medycznych bądź też w formie przetargów. Nadzór nad trzeźwością kierowcy oraz uprawnieniami kierowców i ratowników medycznych w ramach zawartych umów z Wojewódzką (...) w B. należał do firmy (...), nadzór odwołującej dotyczył zaś fachowości wypełniania prawidłowo kart wyjazdowych oraz prawidłowości zaordynowanych leków. Karty wyjazdowe były kontrolowane wyrywkowo, kontrola ta dotyczyła zarówno pracownika zatrudnionego w firmie (...), jak i pracownika (...) w B.. Każdy zespół wyjazdowy, czy to specjalistyczny, czy podstawowy w momencie udzielania świadczenia medycznego posiadał nieformalnego kierownika zespołu - w przypadku zespołu specjalistycznego był to lekarz, w przypadku zespołu podstawowego był to pierwszy ratownik. Taka organizacja pracy była obligatoryjna zarówno w (...) jak i w Logos. Odwołująca nie wiedziała z góry, kto będzie pełnił dyżur z firmy (...). W grafikach dyżurów, dyżury obsadzone przez firmę (...) były zaznaczone literą L, nie były odnotowywane nazwiska osób pełniących dyżur w ramach umowy zawartej z firmą (...).

M. Z. po zakończeniu miesiąca na podstawie list obecności zleceniobiorców obliczała ilość godzin przepracowanych w firmie (...). Zestawienie to było weryfikowane przez pracownika (...) pod kątem ilości godzin. Wyплаты wynagrodzeń odbywały się na konta bankowe bądź też osobiście na terenie (...). Zainteresowana zatrudnionym osobom nie wypłacała zasiłków chorobowych, nie udzielała urlopów wypoczynkowych, nie prowadziła szkoleń BHP, nie prowadziła typowej dokumentacji pracowniczej. W trakcie incydentu polegającego na uszkodzeniu karetki pogotowia zainteresowana pokryła koszty jej naprawy, a następnie wyłożonej kwoty dochodziła sądownie od osoby winnej uszkodzenia karetki. Dyżury były zlecane przez (...) w B., często z 2-3 godzinny wyprzedzeniem. Rachunki na podstawie, których pozwany obliczył wysokość podstawy wymiaru składek zostały przygotowane przez pracownika zainteresowanej na podstawie wydruków komputerowych, z datą wsteczną - były one wystawiane poprzez zsumowanie wynagrodzeń kilku osób z danego miesiąca. Stawki dla ratowników medycznych były inne niż dla kierowców i sanitariuszy, zostały one zrównane po okresie ok. 2 lat od zawarcia pierwszej z umów, bowiem większość kierowców było zarazem ratownikami medycznymi, różnica pozostała tylko dla ratowników medycznych i kierowników zespołów, którzy mieli wyższe stawki. Możliwa była sytuacja, że ratownik medyczny po odbyciu 12 godzinnego dnia pracy w (...) świadczył następnie usługi na rzecz Logos - taka sytuacja nie mogła natomiast dotyczyć kierowców karetki.

I. P. od 11 lat jest zatrudniony w Wojewódzkiej (...) w B., jako kierowca karetki - zainteresowany nie ma uprawnień ratownika medycznego. Dodatkowo zainteresowany wykonywał również czynności na rzecz firmy (...), pracę w

tej firmie zaproponował mu R. Z.. Wynagrodzenie otrzymywane przez zainteresowanego obliczane było za dyżur, czynności wykonywane przez niego na rzecz firmy (...) w żaden sposób nie kolidowały z wykonywaną przez niego pracą w stacji pogotowia ratunkowego. W firmie (...) zainteresowany również pracował, jako kierowca karetki. Bezpośrednim przełożonym zainteresowanego w pogotowiu ratunkowym był dyspozytor, który wydawał polecenia wyjazdu, a nadto decydował o wyjazdach zainteresowanego w ramach firmy (...). Wynagrodzenie z tytułu czynności wykonywanych na rzecz firmy (...) zainteresowany otrzymywał na konto, bądź do ręki.

W celu ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe, zdrowotne za zainteresowanego I. P. zatrudnionego w Wojewódzkiej (...) w B. oraz w firmie (...) w okresach: styczeń 2006 r., kwiecień 2006 r., maj 2006 r., sierpień 2006 r., listopad 2006 r., czerwiec 2007 r., sierpień 2007 r., luty 2009 r., marzec 2009 r., maj 2009 r., lipiec 2009 r., wrzesień 2009 r., październik 2009 r., listopad 2009 r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z dziedziny księgowości i finansów.

Biegła E. Z. w opinii wydanej w dniu 29 listopada 2012 r. w oparciu o dokumentację znajdującą się w aktach sprawy, wskazała, iż z przedłożonych przez M. dokumentów, w tym dokumentów PIT wynikają kwoty zarobków, jakie zainteresowany osiągnął pracując na rzecz firmy (...). Na k. 32 akt sądowych znajduje się również informacja w formie tabeli z informacją, jakie kwoty zarobków osiągnięte były przez zainteresowanego w poszczególnych latach i miesiącach, przy czym biegła podała, że kwoty wynikające z tabeli są zgodne z kwotami wskazanymi w deklaracjach PIT 11. Biorąc pod uwagę zgodność kwot, biegła przyjęła, iż kwoty te są prawdziwe i wynikają z innych dokumentów i notatek znajdujących się w posiadaniu firmy (...). W oparciu o powyższe biegła dokonała wyliczenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne za I. P. zatrudnionego w (...) w B. oraz w firmie (...) za poszczególne miesiące.

Po zapoznaniu się z opinią, odwołujący zgłosił do niej zastrzeżenia, wskazując, iż całość opinii zasadza się na danych zawartych w „tabeli”, która nie jest nawet dokumentem prywatnym, albowiem nie zawiera żadnego podpisu. Nie wiadomo również, czy kwoty wskazane w poszczególnych rubrykach obrazują wynagrodzenie wypłacone w danym miesiącu, czy należne za dany miesiąc. Zdaniem odwołującego, dopiero uzyskanie od pozwanego dokumentów źródłowych na podstawie, których dokonał on przypisu składek w zaskarżonej decyzji możliwym będzie pełne odniesienie się do opinii wydanej przez biegłą.

Pozwany po zapoznaniu się z opinią wskazał, iż kwoty wynagrodzenia brutto z tytułu zatrudnienia zainteresowanego w Wojewódzkiej (...) za lata 2006, 2007, 2009 są inne niż kwoty wykazane przez płatnika w dokumentach składanych za zainteresowanego. Pozwany podał, iż zgodnie z § 3 ust.7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru zobowiązany jest ZUS oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008r., dla każdego ubezpieczonego, którego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, płatnik składek w imiennym raporcie miesięcznym lub innym raporcie miesięcznym korygującym sporządzonym dla tego ubezpieczonego oraz w deklaracji i deklaracji rozliczeniowej korygującej uwzględnia należne składki na ubezpieczenia społeczne od wszystkich dokonanych lub postawionych do dyspozycji ubezpieczenia wypłat - od pierwszego do ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego, którego deklaracja dotyczy - stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Zdaniem pozwanego, można zatem przypuszczać, że kwoty wynikające z dokumentów księgowych (...) wskazane w opinii wydanej przez biegłą zostały faktycznie wypłacone w kolejnym miesiącu, a płatnik wykazał je w dokumentach rozliczeniowych składanych do ZUS w miesiącach, kiedy zainteresowany faktycznie otrzymał te kwoty do dyspozycji. Nadto po zsumowaniu kwot z raportów ZUS RCA składanych za zainteresowanego przez (...) za okres od stycznia do grudnia uzyskana suma nie jest zgodna z kwotą wskazaną na załączonym dokumencie PIT 11 za dany rok. Odnośnie kwot wynagrodzenia brutto otrzymywanych przez zainteresowanego z tytułu zatrudnienia w Logos, pozwany oparł się na kwotach wynikających z protokołu kontroli, które to kwoty zostały ustalone na podstawie rachunków do umów zlecenia wystawionych przez firmę (...) - różnice kwot w wyliczeniach biegłej, wynikających z rachunków wystawianych przez Logos dotyczą czerwca i sierpnia 2007 r., lutego, marca, maja, lipca, września, października i listopada 2009 r.

W związku z zastrzeżeniami zgłoszonymi przez strony, Sąd dopuścił dowód z opinii uzupełniającej biegłej, która dokonała korekty poprzednio sporządzonej opinii i przyjęła do obliczeń datę wypłaty wynagrodzenia, załączając do opinii poprawione zestawienie wyliczeń podstawy wymiaru składek w okresie objętym wydaną decyzją. Biegła wskazała, iż w wydanej opinii uzupełniającej, jako podstawę do ubezpieczenia wykazała podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe. Podstawa do ubezpieczenia zdrowotnego została wykazana w ostatniej kolumnie sporządzonego zestawienia.

Po zapoznaniu się z opinią uzupełniająca odwołujący podtrzymał wcześniej wniesione zastrzeżenia, zaś pozwany wskazał, iż kwoty wynagrodzenia brutto (...) w poszczególnych miesiącach i latach z wyjątkiem listopada 2006 r. są zgodne z kwotami wykazanymi przez płatnika (...) w dokumentach rozliczeniowych ZUS RCA.

W związku z zastrzeżeniami stron Sąd zobowiązał pozwanego do przedłożenia rachunków do umów zlecenia dotyczących zainteresowanego znajdujących się w aktach pokontrolnych i następnie zobowiązał biegłego do wydania opinii uzupełniającej.

Biegła w opinii uzupełniającej wydanej w dniu 2 września 2013 r. wskazała, iż w protokole kontroli ZUS ujęte zostały wypłaty w danym miesiącu dokonane na rzecz zainteresowanego oraz kwoty wynikające z rachunków wystawionych w danym miesiącu dla firmy (...). Z dokumentów znajdujących się w aktach sądowych wynika, że wypłata wynagrodzenia z umowy o dzieło będzie dokonana po wpływie środków od (...) zgodnie z wystawionym rachunkiem zbiorczym za dany miesiąc. W związku z powyższym wypłata wynagrodzenia za rachunek wystawiony w dniu 28 stycznia 2006 r. na kwotę 413,30 zł mogła zostać dokonana w lutym 2006 r. i wtedy też powinna być ujęta w deklaracji ZUS. Tego typu przesunięcia dotyczą wszystkich rachunków wystawionych przez zainteresowanego dla firmy (...). Wobec powyższego, biegła przyjęła do obliczeń datę wypłaty. Biegła przedstawiła również sposób obliczenia podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne - obliczając ją od kwoty wynagrodzenia brutto. Biegła zakładając, że kwoty wynikające z przedłożonych przez pozwanego rachunków są wiarygodne, dokonała obliczenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Po zapoznaniu się z wydaną przez biegłą kolejną opinią uzupełniająca pozwany podał, że nie jest w stanie zweryfikować postawionej przez biegłą tezy odnośnie prawdziwości rachunków wystawionych przez zainteresowanego dla firmy (...).

Przechodząc do rozważań merytorycznych, Sąd I instancji wskazał, że w niniejszej sprawie ma zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 2009 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1998 r. nr 205 poz. 1585), w którym zdefiniowane zostało pojęcie pracownika w sposób szerszy od definicji pracownika wskazanej w art. 2 kodeksu pracy. Zgodnie z treścią cytowanego przepisu za pracownika uważa się osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Stosownie do treści art. 18 ust. 1 i 2 powołanej ustawy w zw. z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych osiągniany przez pracowników z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy z wyjątkiem składników wymienionych w § 2 rozporządzenia. Zgodnie z art. 18 ust. 1 a powołanej ustawy: w przypadku osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy lub, jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy zlecenia.

W przedmiotowej sprawie spór sprowadzał się do rozstrzygnięcia, czy zainteresowanego wykonującego czynności na rzecz Logos należało traktować, jako pracownika odwołującej - Wojewódzkiej (...) i czy z tego tytułu i w jakiej dokładnie wysokości odwołująca ma obowiązek odprowadzenia za zainteresowanego należnych składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

Dokonując oceny zgromadzonego materiału dowodowego oraz uwzględniając treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r. (II UZP 6/09) Sąd stanął na stanowisku, iż w ramach umów zlecenia zawartych z Logos zainteresowany faktycznie wykonywał pracę na rzecz swojego pracodawcy Wojewódzkiej (...) w B.. Sąd podkreślił, że zakres czynności, jakie zainteresowany wykonywał w oparciu o zawarte umowy zlecenia nie odbiegał w żaden sposób od zakresu jego obowiązków pracowniczych wynikających z zatrudnienia w Wojewódzkiej (...) w B., bowiem w firmie (...) zainteresowany w dalszym ciągu wykonywał czynności jako kierowca karetki pogotowia, przy czym podkreślić należy, iż świadcząc dyżury w ramach umów zawartych z firmą (...) zainteresowany swoje obowiązki wykonał na karetkach oraz sprzęcie medycznym stanowiącym własność odwołującej się.

Sąd zaznaczył także, iż czynności wykonywane przez zainteresowanego w ramach umów zlecenia z firmą (...) mogłyby być także wykonywane w ramach jego zwykłych obowiązków pracowniczych w Wojewódzkiej (...) w B.. Taki wniosek uzasadnia przede wszystkim ustalenie, że przedmiot działalności odwołującej się Spółki oraz Logos był w zasadzie tożsamy - odwołująca z zainteresowaną miała zawartą umowę o współpracę, zasadnicza część działalności gospodarczej Logos związana była z realizowaniem zleceń otrzymywanych od Wojewódzkiej (...) w B..

Jednocześnie, wbrew twierdzeniom odwołującej, Sąd uznał, iż brak było jakichkolwiek podstaw do uznania, że umowy łączące zainteresowanego z firmą (...) spełniały warunki do uznania ich za umowy o pracę w świetle art. 22 k.p. Jak wynika z zeznań zainteresowanej M. Z., nie udzielała ona urlopów wypoczynkowych, nie wypłacała wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy, nie prowadziła także typowej dokumentacji osobowej pracowniczej. Nadto w trakcie pełnienia przez zainteresowanego dyżuru w ramach zespołu wyjazdowego specjalistycznego, podlegał on nadzorowi lekarza, czyli odwołującej.

W ocenie Sądu, incydentalna sytuacja związana z pokryciem przez zainteresowanego kosztów naprawy uszkodzonej karetki również nie oznacza w żadnym razie, by łączył go z firmą (...) stosunek pracy.

A zatem, skoro Wojewódzka (...) w B. była faktycznym beneficjentem pracy wykonywanej przez swoich pracowników w ramach zawartych przez nich umów zlecenia z Logos (...), to jednocześnie, zgodnie z art. 8 ust. 2a w zw. z art. 18 ustawy systemowej, pracodawca zainteresowanego winien uwzględnić w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne jego przychód z tytułu zawartych przez niego umów zlecenia z Logos.

Mając powyższe na względzie, Sąd, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 2 wyroku.

Odnośnie prawidłowości ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, Sąd zważył, iż pozwany ustalił wysokość przychodu uzyskanego przez zainteresowanego z tytułu wykonywania umów zlecenia zawartych z firmą (...) w oparciu o rachunki do wykonanych umów zlecenia wystawionych przez M. Z. i wynikające z wystawionych rachunków kwoty zsumował z kwotami wynikającymi z raportu ZUS RCA złożonego przez (...). Kwoty ujęte w wystawionych rachunkach zostały zakwestionowane zarówno przez odwołującą, jak i wystawiającą rachunki zainteresowaną.

Mając na uwadze powyższe oraz sposób, w jaki przedmiotowe rachunki do umów zlecenia zostały wystawione przez M. Z. (zainteresowana zeznała, iż rachunki zostały sporządzone przez jej pracownicę w trakcie kontroli prowadzonej przez organ rentowy w 2010 r. z datami wstecznymi poprzez zsumowanie w jednym miesiącu wynagrodzeń paru zleceniobiorców), kwoty wynagrodzeń ujęte na rachunkach nie mogły stanowić podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne.

Sąd zaznaczył również, że organ rentowy, wydając zaskarżoną decyzję, popełnił błąd wskazując w jednym dokumencie, że zainteresowany wykonując czynności na rzecz firmy (...) jest pracownikiem odwołującej (...) oraz dokonując

wyliczenia należnej z tego tytułu składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za zainteresowanego. Niewątpliwie zdaniem Sądu, w tego typu sprawach właściwym wydaje się wydanie w pierwszej kolejności decyzji prejudycjalnej w kwestii podlegania ubezpieczeniu społecznemu i następnie, w razie uprawomocnienia się takiej decyzji, wydanie kolejnej, dotyczącej przypisu składek. Przedmiotowego błędu Sąd nie mógł skorygować.

Niezależnie od powyższego, Sąd w świetle okoliczności faktycznych przedmiotowej sprawy uznał, iż możliwym jest zastosowanie przepisu art. 322 k.p.c. Wobec powyższego, Sąd zobowiązał strony do przedłożenia wszystkich dostępnych dokumentów niezbędnych do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za zainteresowanego i następnie dopuścił dowód z opinii biegłego z dziedziny księgowości na okoliczność wyliczenia podstawy wymiaru składek. Sąd uznał za wiarygodne wyliczenia biegłej zawarte w opinii wydanej w dniu 22 kwietnia 2013 r., w której to opinii biegła podstawę wymiaru składek z tytułu wynagrodzenia otrzymywanego przez zainteresowanego w firmie (...) wyliczyła w oparciu o złożone przez zainteresowaną zestawienie wynagrodzeń uzyskanych przez I. P.. Sąd zaznaczył, iż w świetle zeznań złożonych przez zainteresowanego, kopii deklaracji PIT zawierających wysokość przychodu uzyskanego przez niego z tytułu wynagrodzenia otrzymanego w firmie (...), które to zestawienie zawiera faktyczne kwoty wypłaconych zainteresowanemu wynagrodzeń, zgodne z kwotami wykazanymi w deklaracjach PIT 11, również M. Z. podała, iż w jej ocenie wiarygodnymi dokumentami odzwierciedlającymi wysokość zarobków I. P. są deklaracje PIT.

Odwołujący zakwestionował przedmiotowe zestawienie wskazując m.in., iż nie zawiera ono podpisu M. Z.. Nadto podkreślił, że w jego ocenie nie jest również wiadomym na podstawie, jakich dokumentów powyższe zestawienie zostało sporządzone. Poza tym zaznaczył, iż w okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy, ewentualne przesądzenie, iż to (...) jest pracodawcą zainteresowanego, podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za zainteresowanego z tytułu wynagrodzenia uzyskanego przez zainteresowanego w firmie (...) winna wynieść „zero”.

Sąd w wyniku dogłębnej analizy zgromadzonego materiału dowodowego, uznał, że to odwołujący, jako pracodawca jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne względem zainteresowanego. Zainteresowany z tytułu spornych umów przynależy do kategorii osób uznanych za pracowników, a zatem podlega również ubezpieczeniu zdrowotnemu jak pracownik i w konsekwencji płatnikiem składek na ubezpieczenie zdrowotne jest również odwołujący, jako pracodawca. Nie jest zatem możliwym przyjęcie, jak wskazywał odwołujący, zerowej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

Mając powyższe okoliczności na względzie, Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w punkcie 2 wyroku.

O kosztach, mając na uwadze wynik procesu, Sąd orzekł w oparciu o art. 100 k.p.c.

Apelację od wyroku wywiodła Wojewódzka (...)

w B., zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. Naruszenie przepisów postępowania, to jest przepisów:

a) art. 233 § 1 k.p.c. przez jego nieprawidłowe zastosowanie, polegające na naruszeniu przy ocenie dowodu w postaci wydruku obejmującego tabelę z kwotami, które miały być wypłacone przez M. Z. zainteresowanemu, zasad prawidłowego rozumowania lub na nie uwzględnieniu całości materiału dowodowego, przez przyjęcie, że kwoty wskazane

w wydruku są zgodne z kwotami dochodu wykazanymi w deklaracjach PIT, jako osiągniętymi przez zainteresowanego od M. Z., a także przez nieuwzględnienie zeznań M. Z.;

b) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 308 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 245 k.p.c. przez ich nieprawidłowe zastosowanie, polegające na poddaniu wydruku obejmującego tabelę z kwotami, które miały być wypłacone zainteresowanemu przez M. Z., ocenie z zastosowaniem kryteriów oceny dowodu z dokumentu, gdy wydruk nie spełnia kryteriów dokumentu prywatnego, albowiem nie jest podpisany;

c) art. 316 § 1 k.p.c. przez jego nieprawidłowe zastosowanie, polegające na nieuwzględnieniu istotnej okoliczności sprawy, to jest tego, że zainteresowany pozostawał w stosunku prawnym z M. Z., który to stosunek prawny powodował objęcie zainteresowanego ubezpieczeniem społecznym i to M. Z. osiągała korzyść z pracy zainteresowanego;

d) art. 322 k.p.c. przez jego nieprawidłowe zastosowanie, polegające na ustaleniu kwotowej wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, gdy niniejsza sprawa nie jest sprawą o naprawienie szkody, o dochody, o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia, ani o świadczenie z umowy dożywocia;

2. Błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że zainteresowany osiągnął od M. Z. przychód w styczniu w 2006 roku w wysokości 414,30 zł, w kwietniu 2006 roku w wysokości 790,50 zł, w maju 2006 roku w wysokości 800,00 zł, w sierpniu 2006 roku w wysokości 1000,00 zł, w listopadzie 2006 roku w wysokości 1044,45 zł, w czerwcu 2007 roku w wysokości 750,50 zł, w sierpniu 2007 roku 780,50 zł, w lutym 2009 roku w wysokości 780,80 zł, w marcu 2009 roku w wysokości 640,50 zł, w maju 2009 roku w wysokości 1180,00 zł, w lipcu 2009 roku w wysokości 203,50 zł, we wrześniu 2009 roku w wysokości 1580,00 zł, w październiku 2009 roku w wysokości 2305,00 zł, w listopadzie 2009 roku w wysokości 1792,00 zł, co miało istotny wpływ na treść orzeczenia.

3. Obrazę prawa materialnego, to jest przepisów:

a) art. 6 k.c. przez jego nieprawidłowe zastosowanie, polegające na przyjęciu, jakoby na powódzie spoczywał obowiązek wykazania faktycznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne zainteresowanego,

b) art. 8 ust. 2a, art. 18 ust. 1a oraz art. 4 pkt 1 lit. a) ustawy o systemie ubezpieczeń, przez ich nieprawidłową wykładnię, polegającą na przyjęciu, że podmiot pozostający z ubezpieczonym w stosunku pracy jest płatnikiem składek od przychodów osiągniętych przez tego ubezpieczonego z tytułu przychodu osiągniętego od innego podmiotu na podstawie stosunku prawnego, do którego, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego o zleceniu lub o umowie o dzieło, gdy na podstawie takiego stosunku prawnego wykonywał pracę na rzecz podmiotu, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Z uwagi na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez:

a) zmianę zaskarżonej decyzji poprzez:

- wykluczenie z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz na ubezpieczenie zdrowotne I. P. przychodu osiąganego przez niego od M. Z.;

ewentualnie przez:

- stwierdzenie, że kwoty podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia I. P., jako pracownika podlegającego ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu u płatnika składek Wojewódzkiej (...), są równe kwotowo wyrażonym podstawom wymiaru zadeklarowanym przez powoda;

b) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu w kwocie 2.400,00 zł.

Swoje stanowisko skarżący szczegółowo i obszernie uzasadnił przytaczając na jego poparcie odpowiednią argumentację.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy Wojewódzkiej (...) w B. skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku w części tj. w zakresie wysokości kwot przyjętych, jako podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne I. P., jako pracownika podlegającego ubezpieczeniu zdrowotnemu u płatnika składek – Wojewódzkiej (...) w B..

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, iż zaskarżoną decyzją organ rentowy ustalił podstawę wymiaru składek zainteresowanego I. P. na pracownicze ubezpieczenia społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne w okresach objętych decyzją, z uwzględnieniem przychodów uzyskanych przez niego z tytułu wykonywania w tych okresach umów zawartych z M. Z..

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2011 roku, II UK 360/10, publik. LEX nr 901610). Zatem przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy zachodzą przesłanki z art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.) do uznania zainteresowanego za pracownika w rozumieniu tego przepisu z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów zawartych z M. Z., prowadzącą pozarolniczą działalność pod firmą (...) w B., a w konsekwencji, czy zasadne jest ustalenie, że uzyskany z tego tytułu przychód stanowi podstawę wymiaru składek na pracownicze ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanego z tytułu zatrudnienia w Wojewódzkiej (...) w B. w okresach i w kwotach podanych w zaskarżonej decyzji.

We wskazanym powyżej zakresie Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył zasadniczo poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c. Sąd bowiem - poza błędnym ustaleniem podstawy wymiaru składek zainteresowanego na ubezpieczenie społeczne za miesiąc listopad 2006 r. - nie popełnił uchybień dotyczących zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które mogłyby uzasadnić ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji, Sąd odwoławczy oceniając te ustalenia faktyczne i rozważania prawne za prawidłowe, uznał je za własne, co oznacza, iż zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Odnosząc się w pierwszej kolejności do oceny prawidłowości ustalenia przez Sąd I instancji kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia I. P. jako pracownika podlegającego ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu u płatnika składek Wojewódzkiej (...), w stosunku do której to oceny apelujący sformułował szereg zarzutów natury procesowej, Sąd Apelacyjny przyznaje rację skarżącemu, iż brak było podstaw do traktowania wydruku tabeli miesięcznych wynagrodzeń wypłaconych I. P. przez M. Z., jak dokumentu prywatnego w rozumieniu art. 245 k.p.c.

Dokumentem prywatnym jest co prawda każdy dokument, który nie jest dokumentem urzędowym, jednakże pismo stanowiące dokument prywatny musi spełniać ogólne warunki przewidziane dla wszelkich dokumentów jako środków dowodowych, tj. musi zawierać określoną treść, a także podpis wystawcy. Podpis stanowi element sine qua non dokumentu prywatnego, co wynika wprost z art. 245 k.p.c.

Zestawienie wynagrodzeń wypłaconych I. P., znajdujące się na karcie 32 akt sprawy, nie zawiera jakiegokolwiek podpisu, a zatem bezsprzecznie nie może być traktowane, jako dowód z dokumentu. Niemniej jednak należy zwrócić uwagę, iż Sąd I instancji, dokonując ustaleń faktycznych w zakresie wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia, oparł się na szeregu innych dowodów, w tym m.in. na informacjach o dochodach I. P. oraz pobranych zaliczkach na podatek dochodowy PIT-11 za lata 2006-2009 (k.32) oraz na opinii biegłej sądowej E. Z., specjalisty z zakresu rachunkowości i finansów, której wnioski odnośnie prawidłowości wyliczenia podstawy wymiaru składek za zainteresowanego na ubezpieczenie społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne – w szczególności zawarte w opinii z dnia 22 kwietnia 2013 r. - Sąd Okręgowy zasadnie podzielił, uznając je we wskazanym zakresie za jasne, jednoznaczne, wewnątrznie niesprzeczne i pełne.

Jednocześnie Sąd Apelacyjny uznał za nieprawidłowe ustalenie przez biegłą wysokości uposażenia, stanowiącego de facto podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe zainteresowanego, otrzymanego w miesiącu listopadzie 2006 r., albowiem biegła dokonując jego wyliczenia w sposób nieuprawniony przyjęła do jego wysokości również wynagrodzenie otrzymane przez I. P. za czas niezdolności do pracy od 3

października 2006 r. do 27 października 2006 r. w kwocie 917,00 zł. Sąd Apelacyjny zważył, iż prawidłowo wyliczone wynagrodzenie winno wynosić 1464,88 zł (420,43 zł wynagrodzenie otrzymane z Wojewódzkiej (...) + 1044,45 zł wynagrodzenie otrzymane z Logos), dlatego też w tym zakresie wyrok Sądu I instancji podlegał zmianie (w oparciu o art. 18 ust. 2 s.u.s.), o czym na mocy art. 386 § 1 k.p.c., orzeczono, jak w punkcie I wyroku.

Analiza zgromadzonego na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego materiału dowodowego doprowadziła Sąd Apelacyjny do wniosku, iż trafnie Sąd I instancji przyjął, że kwoty dochodu z tytułu działalności osobistej (z tytułu umów zawartych z M. Z.) za poszczególne lata spornego okresu wynikające z PIT-11 są zbieżne z kwotami wynikającymi z zestawienia wynagrodzeń zainteresowanego z karty 32 akt sprawy. Wobec powyższego przyznanie przez Sąd Okręgowy mocy dowodowej przedmiotowemu zestawieniu nie skutkowało błędną oceną pozostałego materiału dowodowego, a co za tym idzie nie doprowadziło Sądu I instancji do fałszywych wniosków. Innymi słowy, pominięcie przedmiotowego wydruku w analizie materiału dowodowego nie wpływa w żaden sposób na rozstrzygnięcie sprawy, albowiem ustalenia poczynione w oparciu o pozostałe dowody wymienione w uzasadnieniu Sądu Okręgowego są jednakowe z ustaleniami dokonanyymi przy jego uwzględnieniu.

W dalszej kolejności Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że rachunkom przedłożonym przez M. Z. w toku kontroli ZUS, na podstawie których pozwany ustalił przychody nie uwzględnione w postawie wymiaru składek na ubezpieczenia, nie można było przyznać - w świetle regulacji art. 245 k.p.c. - mocy dowodowej. Większość z tych rachunków nie jest bowiem w ogóle podpisana, część z nich zamiast podpisu zleceniobiorcy posiada podpis zleceniodawcy, a na jeszcze innych podpis zleceniodawcy odnosi się do zawartego w rachunku potwierdzenia odbioru dzieła bez zastrzeżeń.

Odnosząc się do zarzutu, iż Sąd I instancji nie uwzględnił zeznań M. Z., z których miałyby wynikać, iż nie prowadziła ona listy płac i nie odbierała od zainteresowanego żadnych rachunków i pokwitowań, Sąd Apelacyjny wskazuje, że z zeznań tych wynikało jednak, iż prowadzona była lista zawierająca liczbę godzin pracy poszczególnych osób, która przekazywana była co najmniej od 2007 r. Wojewódzkiej (...) i która stanowiła podstawę wypłaty wynagrodzenia osobom zatrudnionym przez M. Z. (k. 60-61v). A skoro tak, to płatnik składek miał możliwość zweryfikowania kwot wypłaconych zainteresowanemu wynagrodzeń już przed Sądem I instancji, przedkładając stosowne dowody, mające na celu obalenie podnoszonych przez zainteresowaną twierdzeń.

Reasumując powyższe, zasadny jest wniosek, iż kwoty wskazane w informacjach PIT-11, w kolumnie dochodów, odpowiadają kwotom wynagrodzeń rzeczywiście wypłaconych zainteresowanemu I. P. z tytułu umów zawartych z M. Z..

W tym miejscu Sąd Apelacyjny podkreśla - na co zwrócił już uwagę Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia - że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych również obowiązuje zasada kontradiktoryjności wyrażona w art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. Zgodnie z zasadą kontradiktoryjności ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego. To one, a nie sąd, są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Sąd w postępowaniu cywilnym orzeka na podstawie zgromadzonego w wyniku inicjatywy stron procesowych materiału dowodowego. Przepis art. 6 k.c. stanowi, iż ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis art. 232 § 1 zd. 1 k.p.c. stanowi natomiast odpowiednio, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Sąd Najwyższy charakteryzując art. 232 k.p.c., stwierdził, że na sądzie rozpoznającym sprawę nie spoczywa powinność zarządzania dochodzeń mających na celu uzupełnienie i wyjaśnienie twierdzeń stron oraz poszukiwanie dowodów na ich udowodnienie. Do sądu nie należy przeprowadzanie z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne - art. 6 k.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96, OSNC 1997, nr 5-6, poz. 76, wyrok SA w Poznaniu z dnia 29 grudnia 2003 r., I ACA 1457/03, OSA 2005, z. 3, poz.12, z dnia 11 lipca 2001 r., V CKN 406/00, Lex nr 52321, z dnia 12 kwietnia 2000 r., IV CKN 22/00, Lex nr 52438).

Mając powyższe na względzie Sąd odwoławczy stanął na stanowisku, iż Sąd I instancji przeprowadził - co do zasady - prawidłowe postępowanie dowodowe w zakresie wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne I. P., na podstawie którego dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych opierając się m.in. na informacji o dochodach PIT-11 oraz opinii biegłej, specjalisty z zakresu rachunkowości i finansów, które to ustalenia stały się ostatecznie podstawą do wydania prawidłowego rozstrzygnięcia.

Kontynuując rozważania, Sąd Apelacyjny stwierdza, że nietrafny jest zarzut naruszenia art. 316 § 1 k.p.c. poprzez nie uwzględnienie stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy, tj. stosunków prawnych łączących w spornych okresach zainteresowanego z firmą (...). Powyższy przepis stanowi, iż w uzasadnieniu wyroku sąd nie może powoływać się na późniejsze zdarzenia, przy czym treść rozstrzygnięcia, które opiera się na stanie rzeczy z chwili zamknięcia rozprawy, może być odmienna od treści rozstrzygnięcia, które opierałoby się jedynie na stanie faktycznym sprawy istniejącym w chwili wytoczenia powództwa. Jak zaś wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, Sąd Okręgowy brał pod uwagę stan faktyczny i prawny istniejący w chwili zamknięcia rozprawy pierwszoinstancyjnej, oparł się bowiem na dowodach, jakie zaferowały strony procesu.

Sąd I instancji, wbrew zarzutowi wnioskodawcy, wziął w szczególności pod uwagę okoliczność, iż I. P. pozostawał z M. Z. w stosunku prawnym, kwalifikując go, jako umowę zlecenia. Fakt, że Sąd I instancji, na podstawie odmiennej od apelującego wykładni art. 8 ust. 2a w zw. z art. 18 ust. 1 a ustawy systemowej, uwzględnił przychód zainteresowanego z tytułu umów zawartych z M. Z. w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanego, nie oznacza, iż Sąd nie wziął pod uwagę stosunku prawnego istniejącego między I. P. a firmą (...) a jedynie, że inaczej ocenił jego skutki na płaszczyźnie ubezpieczeń społecznych.

Jeśli zaś chodzi o ustalenie, który podmiot czerpał korzyść z pracy zainteresowanego, Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, iż przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej posługuje się pojęciem wykonywania pracy „na rzecz” pracodawcy. Fakt, iż firma (...) odniosła korzyść z pracy wykonywanej przez zainteresowanego, otrzymując wynagrodzenie od (...), pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż jednocześnie nie ma wątpliwości co do tego, że I. P. wykonując obowiązki na podstawie umowy zlecenia, de facto działał na rzecz podmiotu będącego jego pracodawcą, który uzyskiwał finalny efekt jego pracy. Wobec takiego ustalenia, zarzut wnioskodawcy uznać należało za bezpodstawny.

Należy wreszcie wskazać, iż nie zasługuje również na uwzględnienie zarzut naruszenia prawa materialnego - art. 8 ust. 2a, art. 18 ust. 1a, art. 4 pkt 1 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez przyjęcie, że Wojewódzka (...) jest płatnikiem składek od przychodów osiągniętych przez I. P. na podstawie stosunku prawnego łączącego go z (...).

Sąd Apelacyjny przypomina, iż stosownie do treści art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy,

z którym pozostaje w stosunku pracy. Przepisy art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych stanowią natomiast, że do ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników (zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy – pracowników w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, czyli również w rozumieniu art. 8 ust. 2a tejże ustawy) stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób. A zatem, w sytuacji ustalenia, że daną osobę należy kwalifikować jako pracownika na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne zastosowanie znajdują przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 5, 6 i 10. Stosownie do treści art. 18 ust. 1a ustawy systemowej w przypadku osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy zlecenia. Nadto, stosownie do treści art. 85 ust. 1 ustawy

o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych za osobę pozostającą w stosunku pracy składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza pracodawca.

Należy również wskazać, że stosownie do art. 4 pkt 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne jest pracodawca – w stosunku do pracowników i osób odbywających służbę zastępczą oraz jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna pozostająca z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi. W świetle powyższego przepisu składki na ubezpieczenie społeczne za pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej) odprowadza pracodawca, a za zleceniobiorcę/osobę świadczącą usługi (art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej) zleceniodawca.

Przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej wprowadził wyjątek od reguły przyjętej w art. 9 ust. 1 ustawy systemowej, zgodnie z którą umowa zlecenia jest zwolniona z obowiązku ubezpieczenia społecznego w sytuacji, gdy występuje u tej samej osoby obok umowy o pracę. Przepis ten został wprowadzony z dniem 30 grudnia 1999 r. (ustawą z dnia 23 grudnia 1999 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Dz. U. z 1999 r.

Nr 110, poz. 1256), po to, aby wyeliminować sytuacje, gdy w ramach umowy cywilnoprawnej ubezpieczony wykonywałby te same obowiązki, które świadczył w ramach umowy o pracę, wskutek czego pracodawca nie musiałby zatrudniać pracownika w większym wymiarze czasu pracy lub w godzinach nadliczbowych i odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne od wyższego wynagrodzenia. Jak stanowi przepis art. 18 ust. 1a ustawy systemowej w stosunku do ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu umowy zlecenia/świadczenia usług jest zatem pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach tej umowy zawartej z osobą trzecią (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09, LEX nr 514221 i wyrok SN z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, LEX nr 585727).

W świetle omówionych powyżej przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych za nieprawidłową należy uznać zaproponowaną przez wnioskodawcę wykładnię art. 8 ust. 2a tejże ustawy, zmierzającą do ograniczenia zakresu zastosowania tego przepisu wyłącznie do tych przypadków, w których pracownicy wykonują na rzecz pracodawcy pracę na podstawie zawartych z nim umów cywilnoprawnych. Taka sytuacja została bowiem przewidziana w pierwszej części omawianego artykułu, natomiast po spójniku „lub” dodano, że za pracownika w rozumieniu przedmiotowej ustawy uważa się także taką osobę, która w ramach jednej ze wskazanych w tym przepisie umów wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Różnica polega na tym, iż w tej części przepisu zamiast słów „jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą” użyto „jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy”.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela stanowisko wyrażone w uzasadnieniu powołanej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., iż przesłanką decydującą o uznaniu za pracownika osoby świadczącej w ramach umowy zlecenia pracę na rzecz swojego pracodawcy, jest to, że w ramach takiej umowy, wykonuje faktycznie pracę dla swojego pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jej pracy). Zwrot działać „na rzecz” użyty został w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie „na czyjąś rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.). Również wykonujący zlecenie „działa na rzecz zleceniodawcy” (art. 734 i n. k.c.). W kontekście przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, tj. 1) umowy o pracę, 2) umowy zlecenia między pracownikiem, a osobą trzecią i 3) umowy o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą. Pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy, przy czym następuje to w wyniku zawarcia umowy zlecenia/świadczenia usług z osobą trzecią oraz zawartej umowy

cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniodawcą (zob. Konstrukcja uznania za pracownika w prawie ubezpieczenia społecznego - Inetta Jędrasik-Jankowska).

Konsekwencją konstrukcji uznania za pracownika jest konieczność opłacania przez pracodawcę składki na ubezpieczenie społeczne za osobę, z którą została zawarta umowa zlecenia, tak jak za pracownika. Stosownie do przepisu art. 32 ustawy systemowej pracodawcę obciąża zatem także obowiązek poboru i odprowadzenia do ZUS składki na ubezpieczenie zdrowotne za osobę „uznaną za pracownika”.

W sprawie niekwestionowane było, iż I. P. zatrudniony był w spornym okresie na podstawie umowy o pracę w Wojewódzkiej (...). Nie była również przedmiotem sporu okoliczność, iż od 1 września 2005 r. do 31 marca 2009 r. M. Z., prowadząca pozarolniczą działalność pod nazwą (...) zawarła z (...) umowy o świadczenie usług paramedycznych. W wykonaniu tych umów M. Z. zatrudniała na podstawie umów cywilnoprawnych m. in. I. P.. W realiach niniejszej sprawy mamy zatem jednoznacznie do czynienia z trójkątem umów, o którym mowa w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zebrany w toku postępowania pierwszoinstancyjnego materiał dowodowy dał podstawy do ustalenia, iż I. P. z tytułu zatrudnienia w Wojewódzkiej (...) oraz z tytułu umów cywilnoprawnych łączących go z M. Z. wykonywał takie same obowiązki kierowcy karetki. Sposób wykonywania pracy zarówno w trakcie dyżurów pełnionych w ramach umowy o pracę z (...), jak i w trakcie dyżurów zleconych przez firmę (...), co potwierdzają przede wszystkim zeznania zainteresowanego oraz M. Z., był analogiczny.

Mając na uwadze powyższe Sąd odwoławczy podziela stanowisko Sądu I instancji, zgodnie z którym zainteresowany I. P., w ramach umowy zawartej z M. Z., faktycznie wykonywał pracę dla swojego pracodawcy, tj. Wojewódzkiej (...) w B. (...) uzyskiwała bowiem rezultat pracy wykonywanej przez niego formalnie na rzecz zleceniodawcy. Tym samym spełniona została przesłanka decydująca, w świetle normy wynikającej z art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, o uznaniu zainteresowanego za pracownika. W konsekwencji uzasadnione było uwzględnienie w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zainteresowanego również jego przychodu z tytułu umów zawartych z M. Z. (art. 18 ust. 1a ustawy systemowej).

Ze względów wskazanych powyżej, Sąd Apelacyjny uznał apelację wnioskodawczyni - co do zasady - za niezasadną, o czym na mocy art. 385 k.p.c., orzekł, jak w pkt II sentencji.